

United Nations
Nations Unies

Mechanism for
International
Criminal Tribunals

Mécanisme pour les
Tribunaux Pénaux
Internationaux

STATUS	Public	D/A	130 TER
CASE/AFFAIRE NO.	MICT-14-83-ES Galic (Enforcement)	DATE	22/07/2015
FROM/DE	CARLINE AMEERALI, HEAD, COURTROOM OPERATIONS		
APPROVED FOR DISTRIBUTION APPROUVE POUR DISTRIBUTION PAR	Ram DORAISWAMY		
TO/A	Communication Services/ Service Communication: Courtroom Operations/ Opérations en salle d'audience: Ms. Carline Ameerali Judicial Records Unit/ Service des dossiers judiciaires: Mr. S.R. Haider		
PLEASE FIND ATTACHED/VEUILLEZ TROUVER CI-JOINT			
Obrazlozenje predsjednikove odluke da se odbije prijevremeno pustanje Stanislava Galica na slobodu i odluka po zahtjevu tuzilastva, submitted by President on 23 June 2015			
COMMENTS			
Mr. Stanislav Galic, Counsel for Mr. Stanislav Galic: Mr. Stéphane Piletta-Zanin			

Churchillplein 1,
2517 JW The Hague.
P.O. Box 13888,
2501 EW The Hague.
Netherlands

Churchillplein 1,
2517 JW La Haye.
B.P. 13888, 2501 EW
La Haye. Pays-Bas

Tel.: 31-70-512 5689 /
8751
Fax: 31-70-512 8558

RECEIVED/RECU	FILED EN REGISTRE
22/07/2015	22/07/2015

For guidelines regarding filing procedures, please see the Practice Direction on Filings made before the Mechanism for International Criminal Tribunals, MICT/7.

Pour les procédures concernant le dépôt des documents, voir la Directive pratique relative au dépôt de documents devant le Mécanisme pour les Tribunaux Pénaux Internationaux, MICT/7

Confidentiality statement:

The email notification and its attachments may contain confidential and privileged information and is intended to be for the use of the individual or entity named above.

If you are not the intended recipient, be aware that any disclosure, copying, distribution, or use of the document(s) is prohibited.

If you have received the document(s) in error, please notify Mechanism The Hague Judicial Filings at JudicialFilingsHague@un.org and delete the material from your computer immediately.

Déclaration de confidentialité :

Ce courrier électronique et les documents qui y sont joints sont susceptibles de contenir des informations confidentielles ou couvertes par le secret professionnel. Ils sont exclusivement destinés aux personnes ou organismes dont le nom est indiqué ci-dessus.

Dans l'hypothèse où vous auriez reçu ce courrier électronique par erreur, veuillez noter que toute divulgation, reproduction, diffusion ou utilisation de ces documents est rigoureusement interdite. Le cas échéant, merci de bien vouloir signaler cette erreur en écrivant à l'adresse suivante: JudicialFilingsHague@un.org et supprimer immédiatement les documents en question de votre ordinateur

Mehanizam za međunarodne krivične sudove

Predmet br. MICT-14-83-ES

Datum: 23. juni 2015.

Original: engleski

PREDSJEDNIK MEHANIZMA

Rješava: sudija Theodor Meron, predsjednik

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 23. juna 2015. godine

TUŽILAC

protiv

STANISLAVA GALIĆA

JAVNO I REDIGOVANO

**OBRAZLOŽENJE PREDSJEDNIKOVE ODLUKE DA SE ODBIJE
PRIJEVREMENO PUŠTANJE STANISLAVA GALIĆA NA SLOBODU I ODLUKA
PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA**

Tužilaštvo

g. Hassan Bubacar Jallow
g. Mathias Marcussen

Zastupnik g. Stanislava Galića

g. Stéphane Piletta-Zannin

Savezna Republika Njemačka

1. Ja, Theodor Meron, predsjednik Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (dalje u tekstu: Mehanizam), rješavao sam po Obavještenju Ambasade Savezne Republike Njemačke da je g. Stanislav Galić (dalje u tekstu: Galić) ispunio uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, od 10. oktobra 2014., koje mi je Sekretarijat Mehanizma (dalje u tekstu: Sekretarijat) prenio 15. oktobra 2015.¹ Razmotrio sam Obavještenje na osnovu člana 26 Statuta Mehanizma (dalje u tekstu: Statut), pravila 150 i 151 Pravilnika o postupku i dokazima Mehanizma (dalje u tekstu: Pravilnik) i paragrafa 2 Uputstva za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje su osudili MKSR, MKSJ ili Mehanizam (dalje u tekstu: Uputstvo).² Dana 5. decembra 2014., odbio sam Galićevo prijevremeno puštanje na slobodu i najavio da će obrazloženje uslijediti.³

1. KONTEKST

2. Galića su 20. decembra 1999. u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: Bosna) uhapsile Multinacionalne stabilizacione snage, a 21. decembra 1999. prebačen je u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija u Haagu.⁴ Na pretresu održanom 29. decembra 1999. pred Pretresnim vijećem I Međunarodnog krivičnog suda Ujedinjenih nacija za bivšu Jugoslaviju (dalje u tekstu: Pretresno vijeće, odnosno MKSJ), Galić se izjasnio da nije kriv po sedam tačaka Optužnice, kojima ga se teretilo.⁵ Dana 5. decembra 2003., Pretresno vijeće je većinom glasova proglasilo Galića krivim na osnovu člana 7(1) Statuta MKSJ-a po pet tačaka Optužnice, uključujući optužbe za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti, putem snajperskog djelovanja i granatiranja, nečovječna djela koja nisu ubistvo, kao zločine protiv čovječnosti, putem snajperskog djelovanja i granatiranja, kao i djela nasilja čiji osnovni cilj je bio širenje terora među civilnim stanovništvom, kao kršenje zakona i običaja ratovanja.⁶ Osuđen je na

¹ Međunarodni memorandum g. Gusa de Witta, službenika zaduženog za ogranak Mehanizma u Haagu, Kabinet Sekretara, upućen sudiji Theodoru Meronu, predsjedniku, od 15. oktobra 2014., kojim se proslijeđuje *Note verbale* Ambasade Savezne Republike Njemačke, Haag, sekretaru Mehanizma (dalje u tekstu: sekretar), od 10. oktobra 2014. (dalje u tekstu: Obavještenje), sa Dodacima.

² MICT/3, 5. juli 2012.

³ Odluka u vezi sa prievremenim puštanjem na slobodu Stanislava Galića, čije će obrazloženje uslijediti, 5. decembar 2014., (dalje u tekstu: Odluka od 5. decembra 2014.), str. 2.

⁴ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-T, Presuda i mišljenje, 5. decembar 2003. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), par. 774.

⁵ Prvostepena presuda, par. 772, 777.

⁶ Prvostepena presuda, par. 751, 769. Dvije preostale tačke za koje se tereti u Optužnici su odbačene zato što je Pretresno vijeće zaključilo da su "obuhvaćene pod tačkom 1 [Optužnice]". V. Prvostepena presuda, par. 752.

jedinstvenu kaznu od 20 godina zatvora.⁷ Dana 30. novembra 2006., Žalbeno vijeće MKSJ-a (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće) odbacilo je svih 19 Galićevih žalbenih osnova i uvećalo njegovu kaznu na doživotnu zatvorsku kaznu.⁸

3. Dana 15. januara 2009. Galić je prebačen u Saveznu Republiku Njemačku (dalje u tekstu: Njemačka) na izdržavanje ostatka kazne.⁹

II. OBAVJEŠTENJE O ISPUNJAVANJU USLOVA

4. Dana 10. oktobra 2014. Ambasada Njemačke u Nizozemskoj prosljedila je dopis Ministarstva pravde Republike Njemačke, od 24. juna 2014. (dalje u tekstu: Dopis) u kojem se navodi da će Galić prema njemačkim nacionalnim zakonima ispuniti uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, imajući u vidu činjenicu da će 18. decembra 2014. izdržati 15 godine izrečene kazne zatvora.¹⁰ Obavještenje takođe obuhvata: (i) izvještaj Uprave zatvora Freiburg u vezi sa Galićevim ponašanjem, psihičkim stanjem, obrazovnim aktivnostima i zdravstvenim stanjem, od 13. juna 2014. (dalje u tekstu: Zatvorski izvještaj); (ii) sažeti izvještaj o periodu koji je Galić proveo u zatvoru; i (iii) nalog Kancelarije regionalnog povjereništva za Freiburg, od 3. juna 2014., kojim se nalaže Galićevo protjerivanje iz Njemačke ako bude pušten iz zatvora u Freiburgu. Dana 3. novembra 2014. Sekretarijat mi je prosljedio memorandum tužilaštva u vezi sa Galićevom saradnjom sa tužilaštvom MKSJ-a.¹¹

5. Dana 3. novembra 2014., tužilaštvo je podnijelo zahtjev kojim se protivi prijevremenom puštanju Galića na slobodu,¹² tvrdeći da: (i) ima osnove da to traži na temelju činjenice da "[z]načenje doživotne zatvorske kazne" "predstavlja pravno pitanje prema Statutu i Pravilniku MICT-a, a ne pitanje sprovođenja Galićeve kazne kao takve";¹³ i (ii) da bi

⁷ Prvostepena presuda, par. 769.

⁸ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, br. IT-98-29-A, Presuda, 30. novembar 2006. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda), str. 185. Dodatak A, par. 4.

⁹ V. Saopštenje za štampu, Stanislav Galić prebačen u Njemačku na izdržavanje kazne, od 15. januara 2009., dostupno na <http://www.icty.org/sid/10037>.

¹⁰ Dopis, V. takođe Obavještenje, str. 1-2.

¹¹ Interni memorandum g. Gusa de Witta, službenika zaduženog za ogranak Mehanizma u Haagu, Kabinet Sekretara, upućen sudiji Theodoru Meronu, predsjedniku, od 21. novembra 2014. kojim se prosljeđuje Interni memorandum g. Mathiasa Marcussena, višeg pravnog zastupnika / službenika zaduženog za ogranak Mehanizma u Haagu, Tužilaštvo, upućen g. Gusu de Wittu, službeniku zaduženog za ogranak Mehanizma u Haagu, Kabinet Sekretara, od 28. oktobra 2014. (dalje u tekstu: Memorandum tužilaštva).

¹² Zahtjev kojim se protivi prijevremenom puštanju na slobodu, 3. novembar 2014. (povjerljivo) (dalje u tekstu: Zahtjev tužilaštva).

¹³ Zahtjev tužilaštva, par. 2.

doživotni zatvor trebalo da podrazumijeva kaznu dužu od najduže fiksne kazne izrečene od strane nekog od međunarodnih sudova, uključujući i Specijalni sud za Sierra Leone (dalje u tekstu: SCSL).¹⁴ Galić nije odgovorio na Zahtjev tužilaštva.

6. Dana 21. novembra 2014., sekretar me je obavijestio da je dokumentacija, uključujući i Obavještenje, na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku proslijeđena Galiću 5. novembra 2014. U toj istoj prepisci, u skladu sa paragrafom 6 Uputstva, sekretar mi je prosljeđio Galićev odgovor na Obavještenje,¹⁵ u kojem Galić generalno tvrdi da bi mu trebalo odobriti prijevremeno puštanje na slobodu nakon što izdrži 15 godina zatvorske kazne, kao što to predviđa njemački zakon, i u skladu sa sudskom praksom Mehanizma.¹⁶

III. DISKUSIJA

7. Pri donošenju odluke o tome da li je primjereno da se Galiću odobri prijevremeno puštanje na slobodu, konsultovao sam se, u skladu s pravilom 150 Pravilnika, sa sudijom iz Vijeća koje je izreklo kaznu, koji je sada sudija Mehanizma.

A. Preliminarno pitanje

8. Napominjem da je na osnovu pravila 151 Pravilnika, tužilaštvo konsultovano što se tiče eventualne značajne saradnje osuđenika tokom prepretnog, pretresnog ili drugostepenog postupka u njegovom predmetu koji se protiv njega vodi.¹⁷ Ni Pravilnik ni Uputstvo ne pružaju tužilaštvu osnov za iznošenje tvrdnji da li osuđenom treba odobriti prijevremeno puštanje na slobodu, kao ni za proračune u vezi s doživotnom zatvorskom kaznom za potrebe zahtjeva za prijevremeno puštanje na slobodu. Međutim, kao što nalaže paragraf 9 Uputstva, pri utvrđivanju da li treba odobriti prijevremeno puštanje na slobodu, predsjednik Mehanizma (dalje u tekstu: predsjednik) može da uzme u obzir sve druge informacije koje smatra relevantnima. Imajući u vidu konkretno pitanje u Galićevom slučaju, voljan sam da razmotrim Zahtjev tužioca u ovom konkretnom predmetu.

¹⁴ Zahtjev tužilaštva, par. 3-9.

¹⁵ Interni memorandum g. Gusa de Witta, službenika zaduženog za ogranak Mehanizma u Haagu, Kabinet Sekretara, upućen sudiji Theodoru Meronu, predsjedniku, od 21. novembra 2014. kojim se prosjeđuje Zahtjev u vezi s prievremenim puštanjem na slobodu, 11. novembar 2014. (dalje u tekstu: Galićev odgovor). Premda je naslovljen kao zahtjev, Galićev Odgovor je podnesen nakon primanja dokumentacije koju je Galiću poslao Sekretarijat, na osnovu paragrafa 6 Uputstva, pa je shodno tome ovdje tretiran kao odgovor. V. takođe Odluka od 5. decembra 2014., fusnota. 3.

¹⁶ V. generalno Galićev odgovor, par. 83-97, 139, 142-145.

¹⁷ V. takođe Uputstvo, par. 4(c).

B. Mjerodavno pravo

9. Prema članu 26 Statuta, ako prema važećim pravnim propisima države u kojoj osuđenik MKSJ-a, Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (dalje u tekstu: MKSR) ili Mehanizma izdržava kaznu zatvora on ima pravo na pomilovanje ili ublažavanje kazne, ta država mora o tome obavijestiti Mehanizam. Na osnovu člana 26 Statuta, pomilovanje ili ublažavanje kazne moguće je samo ako predsjednik Mehanizma tako odluči na temelju interesa pravde i opštih pravnih načela.

10. Pravilo 149 Pravilnika odražava član 26 Statuta i nalaže da će država u kojoj osuđeni izdržava kaznu obavijestiti Mehanizam ako prema njenim zakonima osuđeni stekne pravo na pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu. Pravilo 150 Pravilnika nalaže da na osnovu tog obavještenja predsjednik, poslije savjetovanja sa sudijama vijeća koje je izreklo kaznu i koje su još uvijek sudije Mehanizma, odlučuje da li je primjereno osuđenog pomilovati, ublažiti mu kaznu ili ga prijevremeno pustiti na slobodu. Pravilo 151 nalaže da prilikom utvrđivanja da li je primjereno osuđenog pomilovati, ublažiti mu kaznu ili ga prijevremeno pustiti na slobodu, predsjednik, *inter alia*, uzima u obzir težinu krivičnog djela za koje je zatvorenik osuđen, postupak prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, u kolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao, kao i eventualnu značajnu saradnju zatvorenika s tužiocem.

11. Paragraf 2 Uputstva nalaže da nakon što osuđena osoba ispuni uslove za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu prema zakonima države u kojoj izdržava kaznu, ta država će, u skladu sa svojim sporazumom sa Ujedinjenim nacijama o izvršenju kazni, kad je to praktično izvedivo, a najmanje 45 dana prije dana ispunjavanja uslova o tome obavijestiti Mehanizam. Paragraf 3 Uputstva nalaže da osuđena osoba može direktno uputiti molbu predsjedniku za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu, ako smatra da za to ispunjava uslove.

12. U vrijeme primanja Obavještenja, uslovi prema kojima Galić izdržava izrečenu zatvorsku kaznu bili su definisani sporazumom između MKSJ-a i Vlade Republike Njemačke od 16. decembra 2008. (dalje u tekstu: Sporazum o izvršenju kazne). Član 2(2) Sporazuma o izvršenju kazne nalaže da će uslovi boravka u zatvoru biti definisani njemačkim zakonima,

ali da podliježu nadzoru MKSJ-a (odnosno sada Mehanizma).¹⁸ Član 7(2) Sporazuma o izvršenju kazni, koji se primjenjuje *mutatis mutandis* na Mehanizam, nalaže *inter alia* da predsjednik utvrđuje da li su pomilovanje ili ublažavanje kazne primjereni.

C. Ispunjenje uslova u skladu s njemačkim zakonom

13. Prema dijelu 57a Krivičnog zakonika Savezne Republike Njemačke, osoba osuđena na doživotnu zatvorsku kaznu može uslovno biti puštena na slobodu nakon što izdrži petnaest godina kazne.¹⁹ Napominjem, međutim, da je čak ako je Galić i ispunio uslove za prijevremeno puštanje na slobodu prema njemačkim zakonima,²⁰ prijevremeno puštanje na slobodu osoba osuđenih pred MKSJ-om potpada na osnovu člana 26 Statuta i pravila 150 i 151 Pravilnika isključivo pod diskreciju predsjednika.

D. Težina krivičnih djela

14. Krivična djela za koja je Galić osuđen su vrlo velike težine. S tim u vezi, Pretresno vijeće je utvrdilo da je "Galić bio profesionalni vojnik koji ne samo da se jedva trudio da pravi distinkciju između civilnih i vojnih ciljeva nego je spremno nadzirao gađanje civila u Sarajevu",²¹ i "više puta kršio javnu dužnost koja proizlazi iz [ove] veoma visoke funkcije".²² Pretresno vijeće je konstatovalo da o težini zločinâ koje je počinio Galić "govore razmjeri, obrazac i praktično neprekidno ponavljanje tih djela, gotovo svakodnevno, tokom mnogih mjeseci", pri čemu su stanovnici Sarajeva bili podvrgnuti teroru, a stotine civila je ubijeno i na hiljade ranjeno.²³ Zločini čijem počinjenju je Galić doprinio nanijeli su fizičke i psihičke povrede žrtvama, koje su bile izložene teškim životnim uslovima "u nepodnošljivom okruženju".²⁴ Pretresno vijeće je nadalje primijetilo da je Galić dobrovoljno učestvovao u svim tim zločinima, smatrajući da Galić nije tek bio profesionalni vojnik, kao što je tvrdio,

¹⁸ Rezolucija Savjeta bezbjednosti 1966 (2010) nalaže da se svi postojeći sporazumi koji su još uvijek na snazi na dan početka rada Mehanizma primjenjuju *mutatis mutandis* na Mehanizam. Shodno tome, Sporazum o izvršenju kazne primjenjuje se na Mehanizam. V. Rezolucija Savjeta bezbjednosti 1966, U.N. Doc. S/RES/1966 (2010), 22. decembar 2010., par. 4 ("Mehanizam će preuzeti nadležnost, prava i obaveze, kao i temeljne funkcije MKSJ-a, odnosno MKSR-a, na način predviđen ovom Rezolucijom i Statutom Mehanizma, a svi ugovori i međunarodni sporazumi koje su Ujedinjene nacije zaključile u vezi s MKSJ-om i MKSR-om, a koji su još na snazi relevantnog početnog datuma, i dalje će biti na snazi, *mutatis mutandis*, i kad se radi o Mehanizmu[.]") Prema članu 25(2) Statuta: "Mehanizam je nadležan da nadgleda izvršenje kazni koje je izrekao MKSJ, MKSR ili Mehanizam, uključujući provođenje sporazuma o izvršenju kazne koji su Ujedinjene nacije sklopile s državama članicama".

¹⁹ Obavještenje, str. 1; Dopis, str. 1-2.

²⁰ V. Galićev Odgovor, par. 68-88.

²¹ Prvostepena presuda, par. 767.

²² Prvostepena presuda, par. 765.

²³ Prvostepena presuda, par. 764.

²⁴ Prvostepena presuda, par. 764.

već iskusni vojni oficir koji je tada imao 49 godina i bio "vrlo dobro svjestan obima svojih obaveza propisanih vojnim kodeksima bivše JNA, a zatim i VRS-a".²⁵

15. Prilikom donošenja odluke da Galićevu kaznu poveća je na doživotnu zatvorsku kaznu, Žalbeno vijeće je uzelo u obzir da Galićeve "zločine karakteriše krajnja brutalnost i surovost, njegovo učestvovanje bilo je sistematsko, kontinuirano i smišljeno, a u svojstvu komandanta korpusa VRS-a on je i zloupotrebio svoj nadređeni položaj u hijerarhiji".²⁶

16. Galić tvrdi da težina zločina nikada nije bila prepreka prijevremenom puštanju na slobodu.²⁷

17. U tim okolnostima mišljenja sam da velika težina Galićevih krivičnih djela govori protiv njegovog prijevremenog puštanja na slobodu.

E. Ispunjavanje uslova i postupanje prema zatvorenicima u sličnoj situaciji

18. Ovo je prvi slučaj pred Mehanizmom da je osoba osuđena na doživotnu zatvorsku kaznu prema nacionalnim zakonima ispunila uslove za prijevremeno puštanje na slobodu. Ni MKSJ i MKSR se dosada nisu bavili tim pitanjem. Pitanje Galićevog ispunjavanja uslova je stoga pitanje prvog utiska u sklopu naše sudske prakse. Prilikom rješavanja ovog slučaja valja odgovoriti na dva zasebna pitanja: (i) može li se smatrati da je osoba osuđena na doživotnu zatvorsku kaznu i koja izdržava tu kaznu pod nadzorom Mehanizma ispunila uslove za prijevremeno puštanje na slobodu; i (ii) ako je tako, da li na odluke o prijevremenom puštanju na slobodu osoba koje izdržavaju doživotnu zatvorsku kaznu pod nadzorom Mehanizma utiču još neki posebni faktori mimo onih već definisanih u sudskoj praksi Mehanizma. Redom ću se pozabaviti ovim pitanjima.

19. U vezi s prvim pitanjem, napominjem da se nigdje u Statutu ili Pravilniku eksplicitno ne reguliše ispunjavanje uslova za prijevremeno puštanje na slobodu osoba kojima je izrečena doživotna kazna zatvora.²⁸ Međutim, razmatranje (i) Statuta i Pravilnika Mehanizma, (ii) sudske prakse Mehanizma, MKSR-a, MKSJ-a, kao i (iii) relevantnih međunarodnih pravnih

²⁵ Prvostepena presuda, par. 765.

²⁶ Drugostepena presuda, par. 455.

²⁷ Galićev odgovor, par. 95. V. takođe Galićev odgovor, par. 96-97.

²⁸ V. generalno član 25 Statuta; Pravila 149-151 Pravilnika.

standarda snažno ukazuje na to da osobe osuđene na doživotnu zatvorsku kaznu nisu izuzete iz razmatranja prijevremenog puštanja na slobodu.

20. Pravni režim Mehanizma, kao i onaj MKSR-a ili MKSJ-a, dopušta izricanje kako kazni fiksno trajanja, tako i doživotnih zatvorskih kazni.²⁹ Istovremeno, Statut Mehanizma eksplicitno ovlašćuje predsjednika da odobrava prijevremeno puštanje na slobodu "na temelju interesa pravde i opštih pravnih načela".³⁰ Ova široka ovlaštenja ne ograničavaju se na neki konkretni tip kazne u skladu sa Statutom ili Pravilnikom, niti sudskom praksom Mehanizma, MKSR-a ili MKSJ-a.³¹

21. Međutim, sudska praksa MKRS-a i MKSJ-a podrazumijeva da se mogućnost prijevremenog puštanja na slobodu primjenjuje na sve osuđene osobe, uključujući one osuđene na doživotnu zatvorsku kaznu. Napominjem s tim u vezi da su pri izricanju doživotnih zatvorskih kazni vijeća MKSR-a, odnosno MKSJ-a, uvijek davala do znanja da se osuđenim osobama priznaje vrijeme već provedeno u pritvoru.³² To ne govori samo o rutinskoj primjeni uslova iz relevantnog Pravilnika o postupku i dokazima.³³ Kao što je Žalbeno vijeće MKSR-a imalo prilike da objasni u predmetu *Ferdinand Nahimana i drugi protiv Tužioca*, važno je da se osobi osuđenoj na doživotnu zatvorsku kaznu prizna vrijeme koje je provela u pritvoru od hapšenja do izricanja presude, "budući da bi to moglo na utiče na primjenu odredbi o prijevremenom puštanju na slobodu".³⁴ Napominjem da tužilaštvo ne odbija načelo da prijevremeno puštanje na slobodu treba da bude moguće u slučajevima doživotnih zatvorskih kazni.³⁵

22. Također primjećujem da Minimalna standardna pravila Ujedinjenih nacija o postupanju sa zatvorenicima, kao i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, iako se konkretno ne odnose na doživotne zatvorske kazne, naglašavaju da je važno da se osigura da

²⁹ V. Pravilo 125(A) Pravilnika. V. takođe Pravilo 101(A) Pravilnika o postupku i dokazima MKSR-a (dalje u tekstu: Pravilnik MKSR-a); Pravilo 101(A) Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a (dalje u tekstu: Pravilnik MKSJ-a).

³⁰ Član 26 Statuta.

³¹ V. član 26 Statuta. V. takođe pravila 149-151 Pravilnika; V. generalno Uputstvo.

³² V. npr. Drugostepena presuda, str. 185; V. takođe npr. *Tužilac protiv Milana Lukića i Sredoja Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-A, Presuda, 4. decembar 2012., par. 672; *Tužilac protiv Athanasea Serombe*, predmet br. ICTR-01-66-A, Presuda, 12. mart 2008., str. 84; *Jean de Dieu Kamuhanda protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-54A-A, Presuda, 19. septembar 2005., par. 365.

³³ V. Pravilo 125(C) Pravilnika; pravilo 101(C) Pravilnika ICTR-a; pravilo 101(C) Pravilnika MKSJ-a.

³⁴ *Ferdinand Nahimana protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, Presuda, 28. novembar 2007., par. 1112.

zatvorska kazna bude usredsređena na rehabilitaciju osuđene osobe, kako bi joj se omogućio povratak u društvo.³⁶ Ti opšti pravni principi koji se tiču rehabilitacije sa ciljem reintegriranja u društvo izgubili bi smisao ako bi se zatvoreniku uskratila mogućnost preispitivanja kazne.³⁷ Šta više, kao što je to nedavno prihvatio Evropski sud za ljudska prava (dalje u tekstu: ECHR), načelo rehabilitacije i poštovanje ljudskog digniteta, *inter alia*, nalažu da se svim zatvorenicima, uključujući i one koji izdržavaju doživotne zatvorske kazne, pruži i mogućnost preispitivanja njihovih kazni, tako i izgleda da budu pušteni na slobodu.³⁸ Kao što je ECHR objasnio s tim u vezi, "[a]ksiomatično je da neka osoba ne može da bude u zatvoru osim ako postoje legitimni penološki osnov za to zatvaranje", a ravnoteža između tih razloga za zatvaranje "može da se promijeni tokom izricanja kazne"; iz čega slijedi da se "ti faktori odnosno promjene mogu valjano evaluirati samo ako se u odgovarajućem trenutku izdržavanja kazne preispita opravdanost njenog daljeg provođenja".³⁹

23. U tim okolnostima, uvjerio sam se da interesi pravde i opšta pravna načela govore u prilog tome da se osuđenima na doživotnu zatvorsku kaznu koji izdržavaju kaznu pod nadzorom Mehanizma pruži mogućnost prijevremenog puštanja na slobodu. Jedno od ključnih načela na kojima počiva sudska praksa Mehanizma kada je riječ o prijevremenom puštanju na slobodu je to da prema svim osuđenicima koji izdržavaju kaznu pod nadzorom Mehanizma treba jednako postupati, pri čemu se svaki slučaj procjenjuje zasebno unutar istog pravnog

³⁵ V. Zahtjev tužilaštva, par. 4-5.

³⁶ Minimalna standardna pravila Ujedinjenih nacija o postupanju sa zatvorenicima, 30. august 1995. (dalje u tekstu: Standardna pravila UN-a), par. 58; Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, G.A. Res. 2200A (XXI), 16. decembar 1966., član 10(3). V. takođe Standardna pravila UN-a, 59-61, 65-66.

³⁷ Preispitivanje kazne, kako se koristi u ovom tekstu, odnosi se na proces procjene svrhe i opravdanja za dalji boravak u zatvoru u svjetlu predočenih okolnosti konkretnog slučaja i drugih relevantnih faktora. V. član 26 Statuta; Pravilo 151 Pravilnika. V. takođe npr. *Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-ES, Nalog predsjednika o prijevremenom oslobađanju Zlatka Aleksovskog, 15. novembar 2001., str. 4. (kojim se odobrava prijevremeno puštanje na slobodu, *inter alia*, pod predočenim okolnostima, jer bi zadržavanje osuđene osobe "u pritvoru bilo potpuno nesvrishodno"); član 110(3)-(4) Rimskog statuta Međunarodnog krivičnog suda (dalje u tekstu: MKS) (odnosi se na MKS-ovo "preispitivanje" kazne kako bi se utvrdilo da li treba da bude ublažena). Preispitivanje kazne se shodno tome razlikuje od postupka preispitivanja koji se vrši na osnovu člana 24 Statuta i pravila 146, 147 i 148 Pravilnika.

³⁸ V. predmet *Vinter i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Evropski sud za ljudska prava, Presuda, 9. juli 2013., (dalje u tekstu: Presuda u predmetu *Vinter*), par. 110-119. V. takođe Presuda u predmetu *Vinter*, par. 114 ("Međutim, u evropskom i međunarodnom pravu jasno je potkrijepljeno načelo da se svim zatvorenicima, uključujući i one koji izdržavaju doživotne zatvorske kazne, pruži mogućnost rehabilitacije, kao i mogućnost da budu pušteni na slobodu ako do te rehabilitacije dođe").

³⁹ V. Presuda u predmetu *Vinter*, par. 111.

okvira.⁴⁰ Ovo načelo bi bilo narušeno ako bi se osuđenima na doživotnu zatvorsku kaznu paušalno uskratila mogućnost preispitivanja kazni, kao i izgledi puštanja na slobodu onima osuđenim na kazne fiksnog trajanja.

24. Imajući u vidu gorenavedeno, smatram da osoba kojoj je MKSR, MKSJ ili Mehanizam izrekao doživotnu zatvorsku kaznu može da ispuni uslove za prijevremeno puštanje na slobodu.

25. Nakon što sam utvrdio da osobe koje izdržavaju doživotne zatvorske kazne mogu da ispune uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, okrenuo bih se pitanju postoje li neki posebni faktori koji bi mogli da utiču na razmatranje prijevremenog puštanja na slobodu osoba kojima je izrečena doživotna zatvorska kazna.

26. Napominjem da Galić tvrdi da njegovo ispunjavanje uslova za prijevremeno puštanje na slobodu treba da se utvrdi na osnovu njemačkih zakona, i da se, ukoliko postoji potencijalni konflikt između njemačkih zakona i "Statuta i Pravilnika MKSJ-a", morati primijeniti načelo *lex mitior*.⁴¹ Prema tvrdnji tužilaštva, da bi se postojeća sudska praksa Mehanizma u vezi sa prijevremenim puštanjem na slobodu primijenila na osobu koja izdržava doživotnu zatvorsku kaznu, kazna mora da hipotetički bude izjednačena sa kaznom fiksnog trajanja.⁴² Tužilaštvo tvrdi da ta hipotetična fiksna kazna mora da bude znatno duža od najduže fiksne kazne koju je moguće izreći kako se ne bi podrila suština doživotne zatvorske kazne kao najteže kazne koju je moguće izreći.⁴³ Shodno tome, tužilaštvo traži da se doživotna kazna tumači tako da podrazumijeva kaznu "znatno dužu" od kazne od 52 godine zatvora, što je najstroža kazna koju je dosad izrekao neki međunarodni sud.⁴⁴

27. Podsjećam prije svega da prijevremeno puštanje na slobodu osoba poput Galića, koje je osudio MKSJ, potpada isključivo pod diskreciono pravo predsjednika na osnovu člana 26

---

⁴⁰ V. npr. *Tužilac protiv Paula Bisengimane*, predmet br. MICT-12-07, Odluka o prijevremenom puštanju na slobodu Paula Bisengimane i po Zahtjevu za podnošenje javne redigovane molbe, 11. decembar 2012. (javna redigovana verzija) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Bisengimana*), par. 17-20.

⁴¹ V. Galićev odgovor, par. 90; V. takode Galićev odgovor, par. 68-89, 91-92, 142-145.

⁴² Zahtjev tužilaštva, par. 4-5.

⁴³ Zahtjev tužilaštva, par. 6-9.

⁴⁴ V. Zahtjev tužilaštva, par. 7-9. Kaznu od 52 godine izrekao je Specijalni sud za Sierra Leone. V. Zahtjev tužilaštva, par. 7.

Statuta i pravila 150 i 151 Pravilnika, kao i člana 7(2) Sporazuma o izvršenju kazni.⁴⁵ Nadalje, smatram da potreba za jednakim postupanjem prema svim osuđenicima koji su pod nadzorom Mehanizma nalaže da se postojeća praksa Mehanizma u vezi sa prijevremenim puštanjem na slobodu primjenjuje i na one koji izdržavaju doživotnu zatvorsku kaznu pod nadzorom Mehanizma. S tim u vezi, podsjećam da su osobe koje je osudio MKSJ "u sličnoj situaciji" kao i svi drugi zatvorenici pod nadzorom Mehanizma, i da bi prema tome trebalo smatrati da su ispunili uslove za prijevremeno puštanje na slobodu nakon što izdrže dvije trećine svoje kazne, bez obzira na to koji ih je Tribunal osudio.⁴⁶ Premda ta praksa koja nalaže izdržavanje dvije trećine kazne potiče od MKSJ-a, ona se primjenjuje na sve zatvorenike u nadležnosti Mehanizma, imajući u vidu potrebu za jednakim postupanjem prema svim osuđenicima pod nadzorom Mehanizma, kao i potrebu da se u oba ogranka Mehanizma primjenjuje jedinstveni prag za ispunjavanje uslova za prijevremeno puštanje na slobodu.⁴⁷ Međutim, napominjem da optužena osoba koja izdrži dvije trećine kazne tek ispunjava uslove za podnošenje molbe za prijevremeno puštanje na slobodu, ali nema automatsko pravo da bude oslobođena, jer to može da odobri samo predsjednik, na osnovu svog diskrecionog ovlaštenja, nakon što razmotri ukupne okolnosti u svakom pojedinačnom slučaju.⁴⁸

⁴⁵ V. gore par. 12-13. Suprotno Galićevom navodu, Mehanizam ništa ne sprečava da izda odluku o prijevremenom puštanju na slobodu ondje gdje bi to dovelo do drugačijeg postupanja prema osuđenom pod nadzorom Mehanizma u poređenju s drugim zatvorenici iz istog zatvora. S tim u vezi smatram da je Galićevo oslanjanje na načela skraćena kazne kao sredstva za upravljanje zatvorenici u domaćim pravnim sistemima neprimjereno. V. Galićev odgovor, par. 90, gdje se poziva na *Tužilac protiv Milomira Stakića*, predmet MICT-13-60-ES, Odluka predsjednika u vezi sa skraćanjem kazne Milomiru Stakiću (javna redigovana verzija), par. 17-18.

⁴⁶ V. *Tužilac protiv Darija Kordića*, predmet br. MICT-14-68-ES, Javna i redigovana verzija odluke predsjednika od 21. maja 2014. o prijevremenom puštanju na slobodu Darija Kordića, 6. juni 2014. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Kordić*), par. 17; Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 17, 20.

⁴⁷ V. Odluka u predmetu *Kordić*, par. 17. Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 20.

⁴⁸ V. Odluka u predmetu *Kordić*, par. 17; Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 21, 35. Napominjem u svrhu razjašnjenja da prag od dvije trećine izdržane kazne ne sprečava države u kojima se izvršava kazna da obavještavaju Mehanizam kada osuđena osoba ispuni uslove za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu prema nacionalnom zakonu, čak i prije nego što je izdržala dvije trećine kazne. V., generalno, Uputstvo, par. 2. Paragraf 3 Uputstva također omogućuje osuđenoj osobi da direktno predsjedniku uputi molbu za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu, ako vjeruje da ispunjava uslove za to, čak i prije nego što izdrži dvije trećine kazne. Prema Uputstvu, predsjednik će u takvim okolnostima ipak razmotriti molbu za pomilovanje, ublažavanje kazne ili prijevremeno puštanje na slobodu. V. Uputstvo, par. 3. Međutim, prijevremeno puštanje na slobodu prije nego što su izdržane dvije trećine kazne može da bude odobreno samo u vanrednim okolnostima, kao što su slučajevi značajne saradnje sa tužilaštvom ili hitne humanitarne okolnosti, pod uslovom da drugi faktori takođe pretežu u prilog prijevremenog puštanja na slobodu. V. npr., *Tužilac protiv Dragana Obrenovića*, predmet br. IT-02-60/2-ES, Odluka predsjednika o prijevremenom puštanju na slobodu Dragana Obrenovića, 29. februar 2012. (javna redigovana verzija), par. 15, 25-28, 30 (odobrava se prijevremeno puštanje na slobodu u slučaju u kojem je osuđeni značajno saradivao s tužilaštvom MKSJ-a); *Tužilac protiv Vladimira Šantića*, predmet br. IT-95-16-ES, Odluka predsjednika po molbi Vladimira Šantića za pomilovanje ili ublažavanje kazne, 16. februar 2009. (javna redigovana verzija), par. 8, 13-15 (odobrava se prijevremeno puštanje na slobodu zbog značajne saradnje sa tužilaštvom MKSJ-a i zato što je

28. U datim okolnostima nije me uvjerila Galićeva tvrdnja da bi na njegovo prijevremeno puštanje na slobodu trebalo da se primjenjuje njemački zakon. Pristup koji je on sugerisao u suprotnosti je kako sa Statutom i Pravilnikom tako i sa Sporazumom o izvršenju kazne,⁴⁹ i povrijedio bi načelo jednakog postupanja prema svim osuđenim osobama, imajući u vidu da se na ostale kazne koje je izrekao Mehanizam, MKSJ odnosno MKSR ne primjenjuju nacionalni zakoni.

29. To otvorenim ostavlja ključno pitanje, a to je kako se sistem izdržavanja dvije trećine kazne, koji postoji na Mehanizmu, primjenjuje na predmete u kojima su izrečene doživotne zatvorske kazne. S tim u vezi, saglasan sam sa tužiocčevim predlogom da doživotnu zatvorsku kaznu, što je najstroža kazna koju mogu da izreknu MKSR, MKSJ ili Mehanizam,⁵⁰ treba smatrati kvalitativno različitom i težom od kazne fiksnog trajanja. Ovaj zaključak odražava dobro ustanovljeni princip gradacije prilikom odmjeravanja kazne,⁵¹ potkrijepljen je relevantnim precedentnim pravom,⁵² i u skladu je s potrebom da se, u kontekstu razmatranja prijevremenog puštanja na slobodu, obezbjedi da se ukupne okolnosti ocjenjuju pojedinačno za svaki predmet.⁵³

30. Nisam, međutim, ubijeden da Mehanizam mora doživotnu zatvorsku kaznu mora smatrati kaznom koja je "znatno duža od kazne od 52 godine zatvora" kako tvrdi tužilaštvo.⁵⁴ Tužilaštvo nije pokazalo da se zatvorenici osuđeni od strane Specijalnog suda za Sierra Leone (dalje u tekstu: SCSL) koji je izrekao kaznu od 52 godine zatvora, na koju se poziva tužilaštvo, nalaze u sličnoj situaciji kao i zatvorenici pod nadzorom Mehanizma.⁵⁵ S tim u vezi

---

osuđenik praktički izdržao dvije trećine kazne nakon što su mu prema nacionalnom zakonu priznata skraćena kazne).

⁴⁹ V. Član 26 Statuta; pravila 150 i 151 Pravilnika; Član 7(2) Sporazuma o izdržavanju kazne.

⁵⁰ Pravilo 125(A) Pravilnika; Pravilo 101(A) Pravilnika MKSR-a; Pravilo 101(A) Pravilnika MKSJ-a.

⁵¹ V. npr., *Callixte Kalimanzira protiv tužioca*, predmet br. ICTR-05-88-A, Presuda, 20. oktobar 2010., par. 236; *Alfred Musema protiv tužioca*, predmet br. ICTR-96-13-A, Presuda, 16. novembar 2001., par. 382 (rasprava o sudskoj praksi MKSJ-a).

⁵² V. npr. *Juvénal Kajelijeli protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44A-A, Presuda, 23. maj 2005. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kajelijeli*), par. 324-325 (gdje se poništavaju dvije doživotne kazne i kana od petnaest godina, izrečene žalocu, koje su izdržavane paralelno, i umjesto njih izriče jedinstvena, fiksna zatvorska kazna od 45 godina u svjetlu teških kršenja žaliočevih osnovnih prava i prava na efektivno pravno sredstvo).

⁵³ V. npr. Odluka u predmetu *Kordić*, par. 17; Odluka u predmetu *Bisengimana*, par. 21, 35.

⁵⁴ Zahtjev tužilaštva, par. 9. V. Zahtjev tužilaštva, par. 6-8.

⁵⁵ Tužilaštvo nije sugeriralo da Mehanizam, MKSR odnosno MKSJ smatraju da su zatvorenici drugih međunarodnih sudova i tribunala "u sličnoj situaciji" u svrhu prijevremenog puštanja na slobodu. V. generalno Zahtjev tužilaštva.

napominjem da SCSL nije ovlašten da izriče doživotne zatvorske kazne,⁵⁶ što je činjenica za koju bi se moglo reći da utiče na dužinu fiksnih kazni koje su na njemu izrečene, i uslijed koje je poređenje kazni koje je izrekao taj sud i onih koje su izrekli MKSR, MKSJ ili Mehanizam neprimjereno u ovim okolnostima.

31. Šire uzevši, napominjem da se u sudskoj praksi drugih međunarodnih sudova rijetko rješavalo pitanje doživotnih kazni i prijevremenog puštanja na slobodu. Pored toga, oni pravni okviri ili sudska praksa koji postoje odražavaju različite pravne režime, pa stoga Mehanizmu nude samo ograničene smjernice o postupku prema osuđenima pod svojom nadležnošću. Na primjer, član 110(3) Rimskog statuta Međunarodnog krivičnog suda (dalje u tekstu: MKS) nalaže da, nakon što osuđena osoba izdrži 25 godina doživotne zatvorske kazne, MKS preispituje kaznu kako bi utvrdio da li treba da bude ublažena. Ta ista odredba, međutim, konkretno predviđa da MKS prije toga neće preispitivati kaznu. To se razlikuje od prakse Mehanizma, gdje kazna može da bude preispitana u bilo kom trenutku, kada od države u kojoj se izvršava kazna primi obavještenje o ispunjavanju uslova, ili kada osuđena osoba koja smatra da ispunjava uslove direktno podnese molbu.⁵⁷ Nadalje prag od 25 godina koji se primjenjuje na MKS-u isto je što i pet šestina maksimalne fiksne kazne koju MKS može da izrekne, što je stroži uslov od onog koji se primjenjuje u praksi Mehanizma.⁵⁸ S druge strane, Vrhovno sudsko vijeće Vanrednih vijeća na Sudovima Kambodže odbilo je svaku nadležnost za odlučivanje po pitanju ispunjavanja uslova za pomilovanje osoba osuđenih na doživotnu zatvorsku kaznu.⁵⁹

32. Stoga se ne čini ni da postoji neka šira međunarodna pravna norma koja određuje kada osoba osuđena na doživotnu zatvorsku kaznu ispunjava uslove za prijevremeno puštanje na slobodu. Premda je Evropski sud za ljudska prava (dalje u tekstu: ECHR) prihvatio da izvjesni izvori iz komparativnog i međunarodnog prava "jasno podržavaju postojanje namjenskog mehanizma koja garantira da se preispitivanje izvrši najkasnije dvadeset pet godina po izricanju doživotne kazne, s daljim periodičnim revizijama",⁶⁰ taj sud je nije prihvatio neki odlučujući uslov s tim u vezi već je istakao "dozvoljena odstupanja" koja važe u različitim

⁵⁶ V. Član 19(1) Statuta SCSL-a.

⁵⁷ V. Uputstvo, par. 2-3.

⁵⁸ V. takođe član 77(1) Rimskog statuta MKS-a.

⁵⁹ *Predmet protiv Kainga Gueke Eave zvanog "Duch"*, br. 001/18-07-2007-ECCC/SC, Drugostepena presuda, 3. februar 2012., par. 384-388.

režimima krivičnog pravosuđa i izricanja kazni u okviru njegove nadležnosti.⁶¹ Štaviše, ECHR-ova analiza nacionalnih praksi samo u okviru Evrope pokazuje da postoji širok spektar pristupa pitanju kada se može preispitati kazna osobe osuđene na doživotnu zatvorsku kaznu,⁶² što sugerira da praksa tih i drugih država tek treba da da podstreka stvaranju običajne pravne norme s tim u vezi.

33. Imajući u vidu odsustvo bilo kakve međunarodne pravne norme ili jasnog konsenzusa u nacionalnoj praksi koji bi određivali kada je osoba osuđena na doživotnu zatvorsku ispunila uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, smatram da najrelevantniji i najprincipijelniji osnov za donošenje jedne takve odluke kad je riječ o osuđenim osoba pod nadzorom Mehanizma jesu kazne koje se izriču zatvorenicima u sličnim situacijama, naime, osobama kojima su kazne izrekli MKSR, MKSJ i Mehanizam. Time se obezbjeđuje poštovanje načela da se sa zatvorenicima u sličnoj situaciji postupa jednako, pravičnost prema svim takvim zatvorenicima, kao i dosljednost i koherentnost pravnog režima Mehanizma.

34. S tim u vezi, smatram da bi bilo nepravedno ako bi se smatralo da je osoba osuđena na doživotnu zatvorsku kaznu izdržala dvije trećine svoje kazne prije nego osoba koja je osuđena na ekvivalentnu kaznu fiksnog trajanja. Na taj način bi se osoba osuđena na doživotnu kaznu stavila u povoljniji položaj od osobe kojoj je izrečena fiksna kazna. Takva nepodudarnost ne samo da bi dovela do nejednakosti među osobama koje se nalaze u sličnoj situaciji, već isto tako ne bi predstavljala valjani odraz prirode krivičnog djela koje je dovelo do izricanja doživotne zatvorske kazne.

35. Napominjem da je najstroža kazna koju su dosad, ne računajući doživotne zatvorske kazne, izrekli MKSR, MKSJ i Mehanizam, ona izrečena u predmetu g. Juvénala Kajelijeli (dalje u tekstu: predmet *Kajelijeli*).⁶³ Prema tome, da bi Mehanizam na osobe osuđene na

⁶⁰ Presuda u predmetu *Vinter*, par. 120.

⁶¹ Presuda u predmetu *Vinter*, par. 120. Valja primijetiti da je ECHR nedavno odlučio da je preispitivanje doživotne zatvorske kazne 30 godina nakon što je osuđena osoba prvi put pritvorena, i otprilike 26 godina nakon što je izrečena zatvorska kazna, prihvatljivo u svjetlu tog "dozvoljenog odstupanja". V. *Affaire Bodein c. France*, Evropski sud za ljudska prava, Presuda, 13. novembar 2014., par. 61.

⁶² V. Presuda u predmetu *Vinter*, par. 68.

⁶³ Drugostepena presuda u predmetu *Kajelijeli*, par. 325. Fiksnu kaznu od 45 odnosno 46 godina izričala su u prošlosti vijeća MKSJ-a, ali su one ukidane u žalbenim postupcima iz razloga koji nemaju veze s njihovom dužinom. V. *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. juli 2004., par. 726-729, str. 258; *Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Presuda, 19. april 2004., par. 234, 266-275, str. 87.

doživotnu zatvorsku kaznu i one koji izdržavaju kaznu pod njegovim nadzorom primijenio prag od dvije trećine izdržane kazne, doživotnu zatvorsku kaznu treba tretirati kao ekvivalentnu kazni koja je stroža od 45 godina. Odluka o tome koliko kazna doživotnog zatvora premašuje fiksnu kaznu od 45 mora se donijeti od slučaja do slučaja.

36. Imajući u vidu gorenavedeno, u skladu s načelima jednakog postupanja prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, mišljenja sam da treba smatrati da je Galić ispunio uslove za prijevremeno puštanje na slobodu nakon što izdrži više od dvije trećine najduže fiksne kazne koju su izrekli MKSR, MKSJ, odnosno Mehanizam, što u slučaju Galićeve kazne iznosi više od 30 godina izdržane kazne.⁶⁴ Galić još nije izdržao toliku kaznu, već, prema Obavještenju 18. decembra 2014., 15 godina kazne.⁶⁵

37. Ostaje pitanje da li će kazna duža od 45 godina, koju MKSR, MKSJ ili Mehanizam eventualno izreknu u budućnosti, imati ikakvog uticaja na to kada će Mehanizam smatrati da je Galić ispunio uslove za prijevremeno puštanje na slobodu. Rješavanje tog pitanja nalaže razmatranje konkurentnih načela. S jedne strane postoji načelo pravne izvjesnosti, što je elementarna postavka vladavine prava, kao i s tim povezanog pitanja legitimnih očekivanja, što sve govori u prilog tome da, kad je riječ o osobama osuđenim na doživotnu kaznu zatvora, treba utvrditi fiksni i nepromjenjivi prag za ispunjavanje uslova. S druge strane, fiksiranje praga za ispunjavanje uslova za prijevremeno puštanje na slobodu u smislu nekog konkretnog trenutka sa sobom nosi rizik arbitrarnosti i narušavanja distinkcije uspostavljene između doživotne kazne i fiksnih kazni, bude li u budućnosti izrečena fiksna kazna duža od 45 godina. U obzir takođe valja uzeti načelo jednakog postupanja prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, kao i potrebu osiguravanja temeljne pravičnosti za sve zatvorenike pod nadzorom Mehanizma.

38. Uzimajući sve u obzir, nakon dužnog razmatranja pokrenutih pitanja i delikatne ravnoteže koja mora da se uspostavi, smatram da interesi pravde, kao i načelo pravne izvjesnosti, nalažu da za osuđeničke na doživotnu zatvorsku kaznu ne dođe ni do kakve izmjene sadašnjeg načina izračunavanja praga za ispunjavanje uslova ukoliko MKSR, MKSJ odnosno Mehanizam u budućnosti izreknu fiksnu kaznu dužu od 45 godina. U protivnom, niti oni

⁶⁴ Ovaj proračun zasnovan je na dvije trećine najviše fiksne kazne koju su dosada izrekli MKSR, MKSJ, odnosno Mehanizam, to jest na kazni od 45 godina izrečenoj u predmetu *Kajelijeli*.

⁶⁵ Obavještenje, str. 1.

osuđeni na doživotnu zatvorsku kaznu, ni države u kojima se izvršava kazna ne bi bili u mogućnosti da održavaju legitimna očekivanja o tome kada će se smatrati da je osuđenik izdržao dvije trećine kazne za potrebe utvrđivanja da li je ispunio uslove za prijevremeno puštanje na slobodu od strane Mehanizma. Posljedice ove odluke na one kojima u budućnosti bude izrečena fiksna kazna duža od 45 godina, a koji će stoga doseći dvotrećinski prag nakon što Galić i drugi osuđeni na strože, doživotne zatvorske kazne budu ispunili uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, uzeće se u obzir ako je to nužno u svjetlu načela jednakog postupanja prema osobama u sličnoj situaciji.⁶⁶ S tim u vezi takođe napominjem da sam se rukovodio činjenicom da je prag koji proistječe iz prakse Mehanizma, koja nalaže izdržavanje dvije trećine kazne, kako je gore objašnjena, mahom u skladu s pragovima koje su prihvatili drugi međunarodni i regionalni sudovi, čak i oni koji uzimaju u obzir, odnosno primjenjuju različite pravne okvire kada se radi o preispitivanju doživotnih kazni.⁶⁷

39. Nadalje podvlačim da pitanje da li je neka osoba izdržala dvije trećine kazne nije presudno za mogućnost preispitivanja ili izgleda za prijevremeno puštanje na slobodu. Kao prvo, u skladu sa članom 26 Statuta, ako je prema važećim pravnim propisima države u kojoj izdržava kaznu, osuđenik ispunio uslove za pomilovanje ili ublažavanje kazne, ta država će o tome blagovremeno obavijestiti Mehanizam, i ta obavijest će se razmotriti na osnovu Pravilnika i Uputstva radi utvrđivanja da li je osuđenik izdržao dvije trećine svoje kazne.⁶⁸ Isto tako, ne postoji vremensko ograničenje s obzirom na to kada osuđena osoba koja izdržava kaznu pod nadzorom Mehanizma može da zatraži preispitivanje svoje kazne, pa u pojedinim slučajevima dotična osoba može biti prijevremeno puštena na slobodu i prije nego što izdrži dvije trećine kazne.⁶⁹ Prag za ispunjavanje uslova koji priznaje Mehanizam u ovom slučaju prema tome ne priječi preispitivanje kazne ili Galićevo eventualno puštanje na slobodu prije nego što ispuni gorenaznačene uslove.

40. Kao drugo, podsjećam da pravilo 151 Pravilnika nalaže da, pri donošenju odluke o tome da li je primjereno osuđenog pomilovati, ublažiti mu kaznu ili prijevremeno pustiti na slobodu,

⁶⁶ V. takođe gore, par. 34.

⁶⁷ V. gore, par. 31-32, fusnota 61.

⁶⁸ V. gore, par. 9-11. V. takođe gore, fusnota 48.

⁶⁹ V. gore., fusnota 48. Napominjem da Uputstvo, koje je sastavljeno na osnovu sličnog uputstva MKSJ-a, propisuje šta osuđena osoba mora da uradi da bi se smatralo da je ispunila uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, kao i pod kojim uslovima, uključujući pitanje kada će se kazna preispitati ili kada preispitivanje može da se zatraži. V. generalno Presudu u predmetu *Vinter*, par. 122.

predsjednik uzima u obzir ne samo postupak prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, već takođe, što je veoma važno, i težinu krivičnog djela za koje je zatvorenik osuđen, u kolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao, kao i eventualnu značajnu saradnju zatvorenika s tužiocem.⁷⁰ U slučajevima koji obuhvaćaju doživotne zatvorske kazne, kao i u svim drugim predmetima, svaki od tih faktora kao i interesi pravde, opšta pravna načela, gledište sudija iz Vijeća koje je izreklo kaznu, a koji su sudije Mehanizma, kao i sve druge informacije koje tužilaštvo smatra relevantnim,⁷¹ biće pažljivo odvagani prije nego što se donese bilo kakva odluka o prijevremenom puštanju na slobodu.

F. U kojoj mjeri je pokazana rehabilitacija

41. Informacije koje je dostavila Opšta služba zatvora Freiburg pružaju pozitivnu sliku o Galićevom boravku u zatvoru. Prema Zatvorskome izvještaju Galić se ponašao "prijateljski i susretljivo".⁷² On je takođe bio društveno aktivan i uzimao je učešća u sportskim aktivnostima, večernjem igranju šaha, kao i u rekreativnim aktivnostima koje su zatvorenicima na raspolaganju u zatvoru Freiburg.⁷³ Zatvorski izvještaj ukazuje na to da, premda se prvobitno činilo da se Galić drži "pomalo arogantno" kad je tek došao u zatvor u Freiburg, već duže vrijeme više "tome nema ni traga".⁷⁴ Sada bi se prije moglo reći da ostavlja utisak "potpuno uravnotežene, opuštene osobe i nema uopšte nikakvih posebnih zahtjeva".⁷⁵

42. U Zatvorskome izvještaju se nadalje navodi da je Galić uložio znatan napor da nauči njemački, i da je već stekao "veoma dobro znanje [jezika]".⁷⁶ Za vrijeme časova njemačkog jezika, "uvijek je bio pažljiv" i ophodio se "susretljivo, mrimo i prijateljski" prema svojim nastavnicima i drugima koji su pohađali kurs.⁷⁷ Po puštanju na slobodu Galić bi se pridružio svojoj supruzi u Banjoj Luci, gdje je finansijski bezbjedan.⁷⁸ Prema Zatvorskome izvještaju

⁷⁰ V. gore, par. 10.

⁷¹ V. član 26 Statuta; Pravilo 150 Pravilnika; Uputstvo, par. 9.

⁷² Zatvorski izvještaj, str. 1.

⁷³ Zatvorski izvještaj, str. 1.

⁷⁴ Zatvorski izvještaj, str. 3.

⁷⁵ Zatvorski izvještaj, str. 3.

⁷⁶ Zatvorski izvještaj, str. 2-3.

⁷⁷ Zatvorski izvještaj, str. 2.

⁷⁸ Zatvorski izvještaj, str. 1. V. takođe Galićev odgovor, par. 114-115.

nema indikacija da bi Galić mogao da poćini bilo kakav zloćin nakon što ga se pusti na slobodu.⁷⁹

43. Galić tvrdi da je tokom perioda provedenog u zatvoru u Freiburgu njegovo ponašanje bilo primjerno i da se dobro integrisao među zatvorsku populaciju.⁸⁰ On nadalje tvrdi da je u više navrata pokazao kajanje *vis-à-vis* svih ųrtava.⁸¹ Galić potvrđuje da je tokom zatvoreništva održao blizak kontaktu sa svojom porodicom, da ne postoji opasnost da će poćiniti zloćine i da ne predstavlja bezbjednosni rizik po javnost.⁸²

44. Opis Galićevog ponašanja dok je bio zatvoren u zatvoru u Freiburgu sugeriše da je Galić sposoban da se reintegriše u društvo ako bude pušten na slobodu. Nakon što sam pregledao informacije koje su mi dostavljene, mišljenja sam da je Galić pokazao znakove rehabilitacije, pa sam prema tome sklon da to uzmem kao faktor koji ide u prilog prijevremenom puštanju na slobodu.

G. Znaćajna saradnja sa tuųilaštvom

45. U Memorandumu tuųilaštva se navodi da Galić nije saradićao sa tuųilaštvom MKSJ-a tokom prvostepenog, ųalbenog postupka, niti u bilo kom trenutku tokom izdrųavanja kazne.⁸³ Tuųilaštvo MKSJ-a ne ukazuje na to da li je traųilo Galićevu saradnju u bilo kom trenutku tokom njegovog suđenja ili nakon što je osuđen.

46. Galić tvrdi da je saradićao tako što svjedoćio u predmetu *Tuųilac protiv Radovana Karadžića*, i da je njegova situacija naroćito kompleksna.⁸⁴ Galić nadalje tvrdi da tuųilaštvo nikada nije traųilo njegovu saradnju bilo prije ili poslije postupka koji je protiv njega vođen.⁸⁵

47. Napominjem da optuųeni nije obavezan da se izjasni da je kriv ili da, u odsustvu sporazuma o izjašnjanju o krivici, saradićuje sa tuųilaštvom.⁸⁶ Prema tome, to što Galić nije

⁷⁹ Zatvorski izvještaj, str. 3.

⁸⁰ Galićev odgovor, par. 15-23, 77, 100-108, 113, 146.

⁸¹ Galićev odgovor, par. 28-31, 116, 140.

⁸² Galićev odgovor, par. 32-34, 79, 109-110, 113-115.

⁸³ Memorandum tuųilaštva, par. 2.

⁸⁴ Galićev odgovor, par. 24-27, 116, 125, 127-128, 146.

⁸⁵ Galićev odgovor, par. 124.

sarađivao sa tužilaštvom MKSJ-a smatram neutralnim faktorom u odlučivanju da li mu treba odobriti prijevremeno puštanje na slobodu.

H. Humanitarni osnovi

48. Galić tvrdi da bi drugi humanitarni razlozi trebalo da budu uzeti u obzir prilikom ocjenjivanja da li ispunjava uslove za prijevremeno puštanje na slobodu.⁸⁷ [REDIGOVANO].⁸⁸

49. [REDIGOVANO].⁸⁹ [REDIGOVANO].⁹⁰

50. [REDIGOVANO],⁹¹ [REDIGOVANO].

I. Zaključak

51. Nakon razmatranja faktora iz pravila 151 Pravilnika, nisam za to da se Galić sada prijevremeno pusti na slobodu. Konkretno rečeno, iako je Galić pokazao znake rehabilitacije, mišljenja sam da neki značajni faktori govore protiv njegovog prijevremenog puštanja na slobodu. Krivična djela za koja je Galić osuđen su teška i počinjena su u velikim razmjerama, tokom više mjeseci i nad naročito ranjivim žrtvama. Nadalje, kao što je gore objašnjeno, ne vjerujem da bi njegovo puštanje na slobodu u ovom trenutku bilo u skladu sa praksom koja se odnosi na osobe u sličnoj situaciji. Sudija Mehanizma koji je bio sudija u vijeću koje je Galiću izreklo kaznu takođe je mišljenja da Galiću u ovom trenutku ne bi trebalo odobriti prijevremeno puštanje na slobodu.

V. DISPOZITIV

52. Iz gorenavedenih razloga i na osnovu člana 26 Statuta, pravila 150 i 151 Pravilnika, paragrafa 9 Uputstva, kao i člana 7(2) Sporazuma o izvršenju kazni, Galiću se **ODBIJA**

⁸⁶ Odluka u predmetu *Kordić*, par. 26.

⁸⁷ Galićev odgovor, par. 129, 138, 146.

⁸⁸ Galićev odgovor, par. 78, 130-135, 137.

⁸⁹ Zatvorski izvještaj, str. 2.

⁹⁰ Zatvorski izvještaj, str. 2.

⁹¹ V. npr. *Tužilac protiv Dragoljuba Ojdanića*, predmet br. IT-05-87-ES.1, Javna redigovana verzija Odluke od 10. jula 2013. o prevremenom puštanju na slobodu Dragoljuba Ojdanića, 29. avgust 2013., par. 24. *Tužilac protiv Mladena Naletilića*, predmet br. IT-98-34-ES, Javna redigovana verzija predsjednikove Odluke od 29. novembra 2012. o prijevremenom puštanju na slobodu Mladena Naletilića, 26. mart 2013., par. 31.

prijevremeno puštanje na slobodu. Iz gorenavedenih razloga Zahtjev tužilaštva se također **ODBIJA**.

53. Sekretar je ovim **UPUĆUJE** da organe vlasti Republike Njemačke što prije obavijesti o obrazloženju odluke da se Galiću odbije prijevremeno puštanje na slobodu, kao što to propisuje paragraf 13 Uputstva.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

Dana 23. juna 2015.
U Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/
sudija Theodor Meron,
predsjednik

[pečat Međunarodnog suda]